

**Archeologienota
Waregem - Molenstraat**

Natasja Reyms

Bornem
2021

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bv
Erkend archeoloog: All-Archeo bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Auteur: Natasja Reyns

All-Archeo bv
Woestijnstraat 45
2880 BORNEM

Wettelijk depot nummer
D/2021/12.807/207

© All-Archeo bv

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en /of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Verslag resultaten bureauonderzoek.....	5
2.1	Administratieve gegevens	5
2.2	Archeologische voorkennis	8
2.3	Onderzoeksopdracht	8
2.3.1	Vraagstelling en randvoorwaarden	8
2.3.2	Beschrijving geplande werken.....	8
2.3.3	Werkwijze	10
2.4	Assessmentrapport	10
2.4.1	Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied.....	10
2.4.2	Historische beschrijving van het onderzochte gebied	15
2.4.3	Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader	20
2.4.4	Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese.....	21
2.4.5	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	22
3	Samenvatting.....	23
4	Bibliografie	24
4.1	Publicaties	24
4.2	Websites	24
5	Bijlagen	25
5.1	Archeologische periodes	25

1 Inleiding

Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een omgevingsvergunning waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen helemaal buiten de archeologische zones liggen, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones,¹ zoals bepaald in artikel 5.4.1 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013. Het onderzoeksgebied valt niet binnen een beschermde archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.²

Alle coördinaten die weergegeven worden, zijn uitgedrukt in Lambert 72, tenzij anders vermeld.

De uitvoering van vooronderzoek zonder ingreep in de bodem gaat steeds de uitvoering van vooronderzoek met ingreep in de bodem vooraf. Het doel van een archeologisch vooronderzoek wordt immers met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bereikt.

¹ <https://geo.onroenderfgoed.be>

² <https://geo.onroenderfgoed.be>

2 Verslag resultaten bureauonderzoek

Het doel van de archeologische bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode: 2021L22

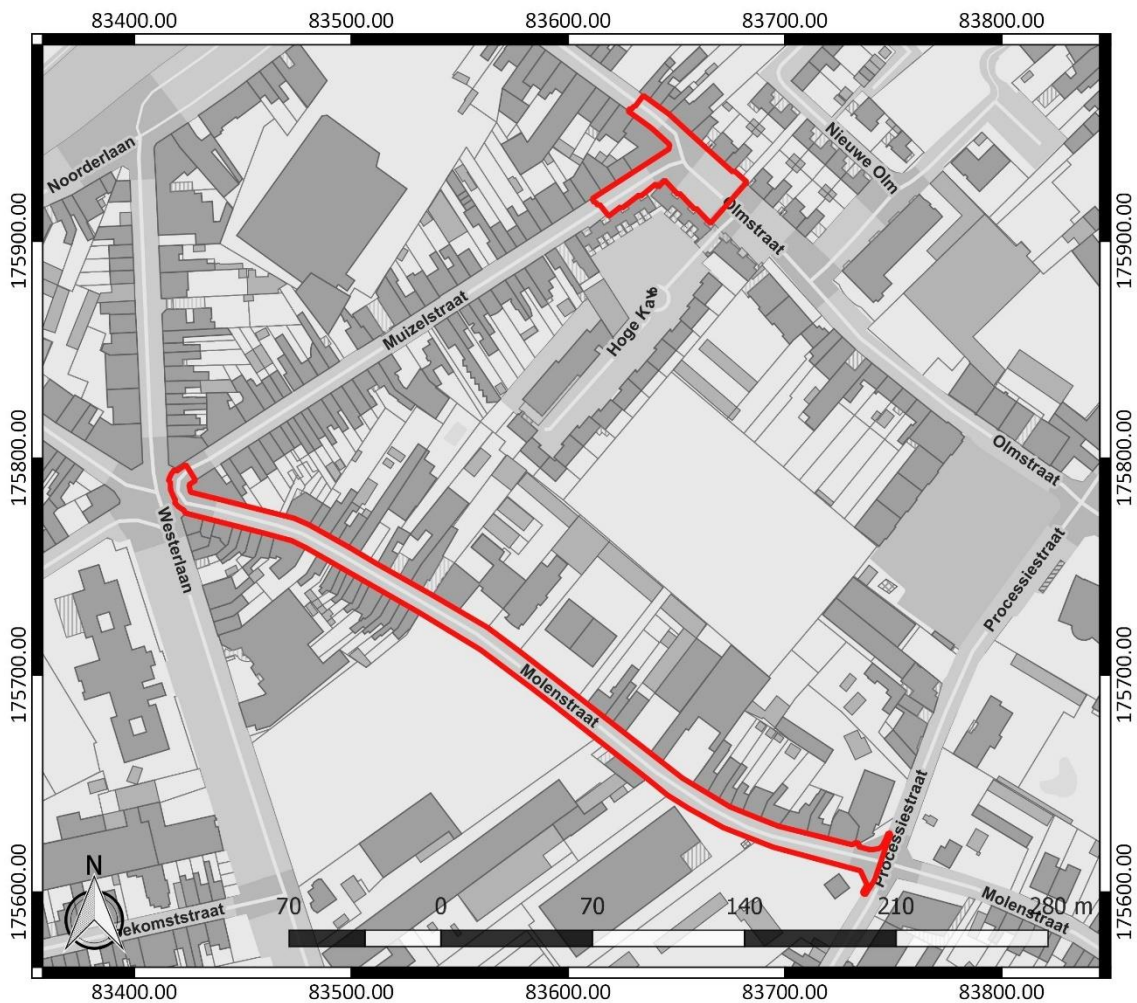
Erkend archeoloog: All-Archeo bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Locatie (provincie, gemeente, deelgemeente, adres, toponiem): West-Vlaanderen, Waregem, Molenstraat

Bounding box x/y Lambert 72 coördinaten:

- 83415.7, 175598.78
- 83748.9, 175967.12

Kadastraal plan:

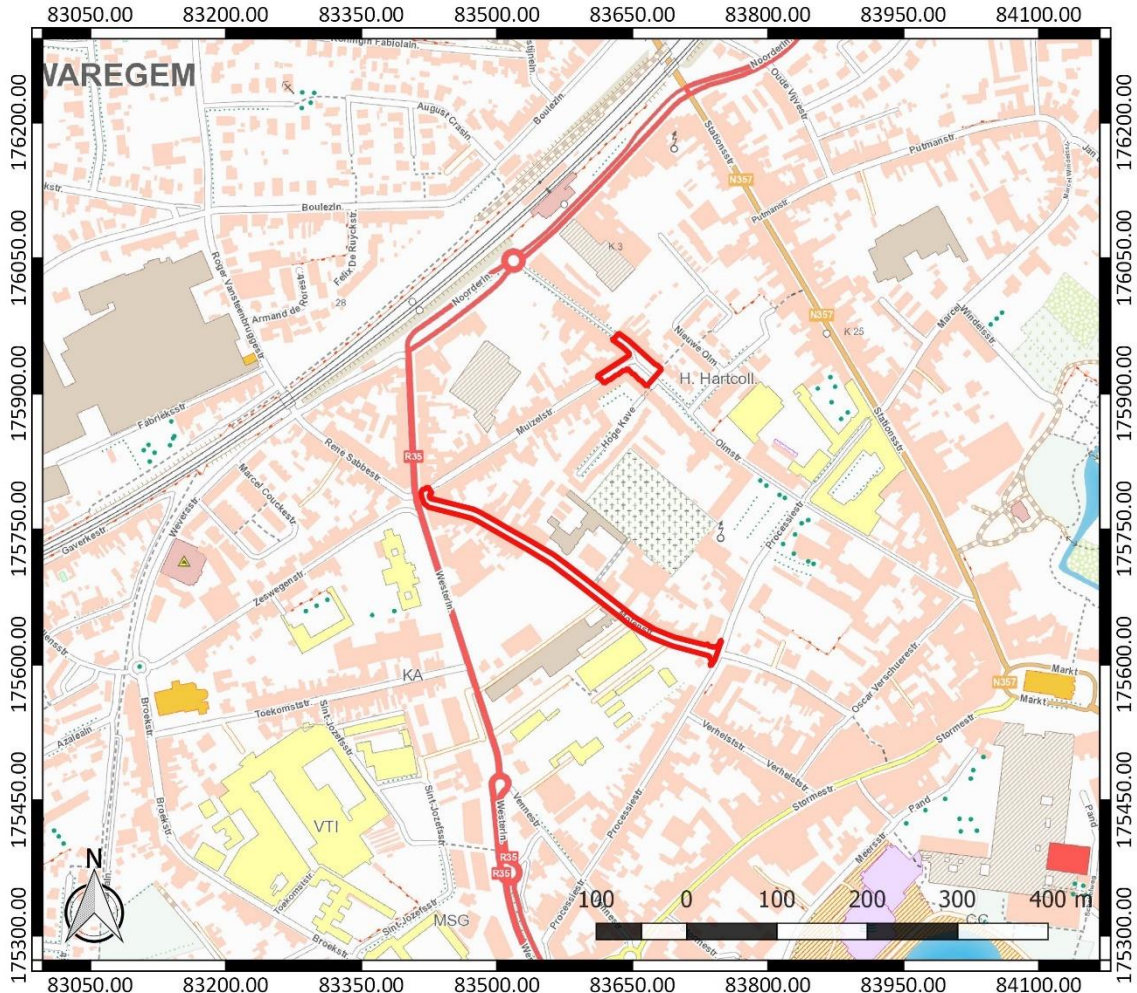

Figuur 1: Kadastraal plan met aanduiding van het onderzoeksgebied in rood (www.geopunt.be)

Kadastrale percelen: Waregem, Afdeling 1, sectie C, openbaar domein

Oppervlakte onderzoeksgebied: ca. 5385 m²

Topografische kaart:

Figuur 2: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.dov.vlaanderen.be>)

Begin- en einddatum uitvoering onderzoek: 03/12/2021 – 13/12/2021

Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed: bureauonderzoek, Romeinse tijd, middeleeuwen, nieuwe tijd, nieuwste tijd, weg

Verstoorde zones: centraal binnen het onderzoeksgebied bevindt zich riolering. Onder de voetpaden bevinden zich verschillende kabels en leidingen.

Figuur 3: Verstoringenkaart, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be)

2.2 Archeologische voorkennis

Er is geen concrete archeologische voorkennis met betrekking tot het onderzoeksgebied.

2.3 Onderzoeksopdracht

2.3.1 Vraagstelling en randvoorwaarden

Naar aanleiding van de geplande werken ter hoogte van het onderzoeksterrein werd een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij staat de vraag centraal wat de impact zal zijn van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief. Op basis daarvan wordt een afweging gemaakt of verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem nodig is.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?

Randvoorwaarden: er zijn geen randvoorwaarden van toepassing.

2.3.2 Beschrijving geplande werken

Binnen het onderzoeksgebied wordt de heraanleg van de bestaande weginfrastructuur voorzien. Ter hoogte van de Molenstraat wordt een gescheiden rioleringsstelsel aangelegd. De aan te leggen riolering kent een maximale diepte van 3,00 m. Daarvoor wordt de bestaande verharding die een diepte van ca. 65 cm kent, opgebroken. Na uitvoering van de rioleringswerken wordt de verharding heraangelegd. De nieuwe geplande verharding zal ter hoogte van de rijweg een verstoringsdiepte van ca. 61 cm kennen. Ter hoogte van de voetpaden is dat ca. 39 cm. Parkeerplaatsen worden aangelegd in betongrasdallen. Ongeveer ter hoogte van het midden van de Molenstraat worden aan één zijde van de weg wadi's aangelegd. Verder is er ook sprake van beplanting.

Ook ter hoogte van de Olmstraat worden werken gepland, maar deze zijn slechts oppervlakkig en niet vergunningsplichtig.

2.3.3 Werkwijze

Het bureauonderzoek heeft betrekking op een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden. Daarom wordt bijzondere aandacht besteed aan de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied.

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens online opgezocht via www.dov.vlaanderen.be en www.geopunt.be. De geomorfologische kaart en de bodemerosiekaart zijn niet beschikbaar voor het onderzoeksgebied. Het historisch kaartmateriaal is georeferereerd geraadpleegd op www.geopunt.be.

Het belangrijkste beschikbare historisch kaartmateriaal werd geraadpleegd om de gebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Met de Villaretkaart (1745-1748), de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (1771-1778), de Atlas der Buurtwegen (1841) en de Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van P.C. Popp (1842-1879) worden vier momentopnames bekeken, voorafgaand aan de stafkaarten. De informatie afkomstig uit historisch kaartmateriaal kan een impact hebben op de inschatting van de kwaliteit van het eventueel aanwezige oudere bodemarchief. Beschikbare stafkaarten en luchtfoto's van het onderzoeksterrein werden geraadpleegd op www.geopunt.be en op www.cartesius.be. Ze worden enkel weergegeven in voorliggende studie wanneer ze een relevante bijdrage kunnen leveren aan de onderzoeksvragen met betrekking tot de landschapshistoriek, de gebruiksgeschiedenis van het terrein of de evolutie van de historische bebouwing.

In het kader van de vraagstelling rond het archeologisch potentieel van het terrein werden de Centrale Archeologische Inventaris en de landschapsatlas geraadpleegd. De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen. Vanwege het specifieke karakter van het archeologisch erfgoed dat voor ons verborgen zit in de ondergrond, is het onmogelijk om op basis van de Centrale Archeologische Inventaris met zekerheid uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen.

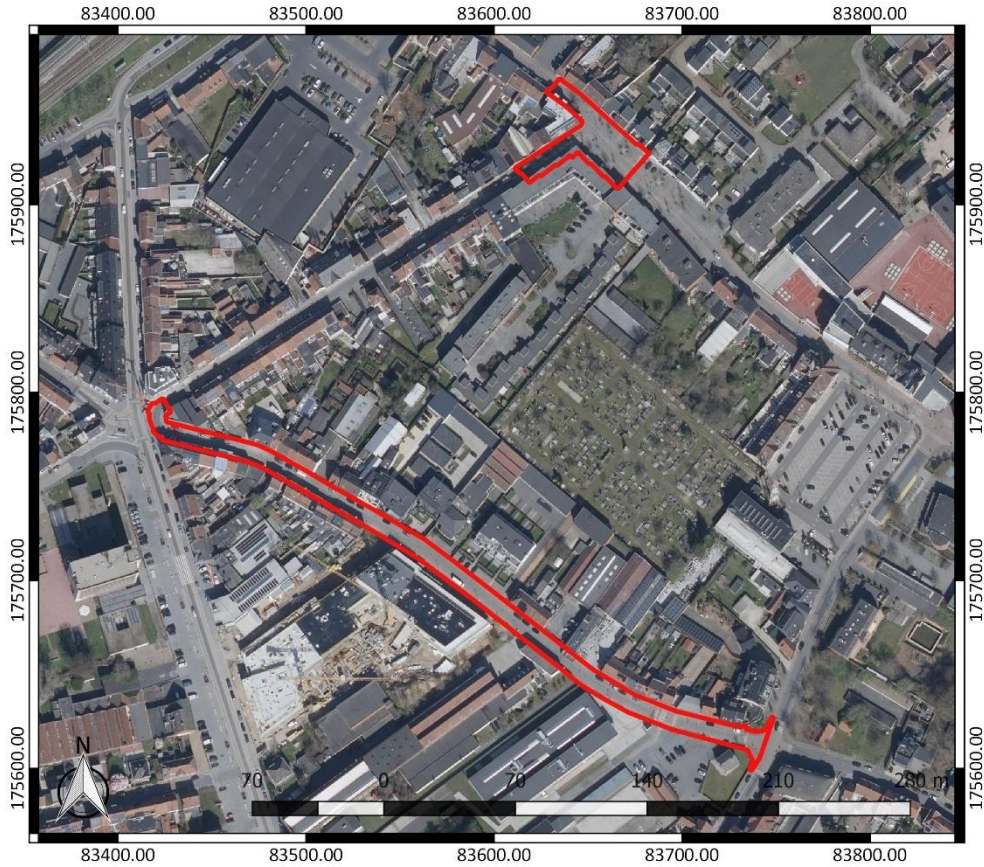
2.4 Assessmentrapport

2.4.1 Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied

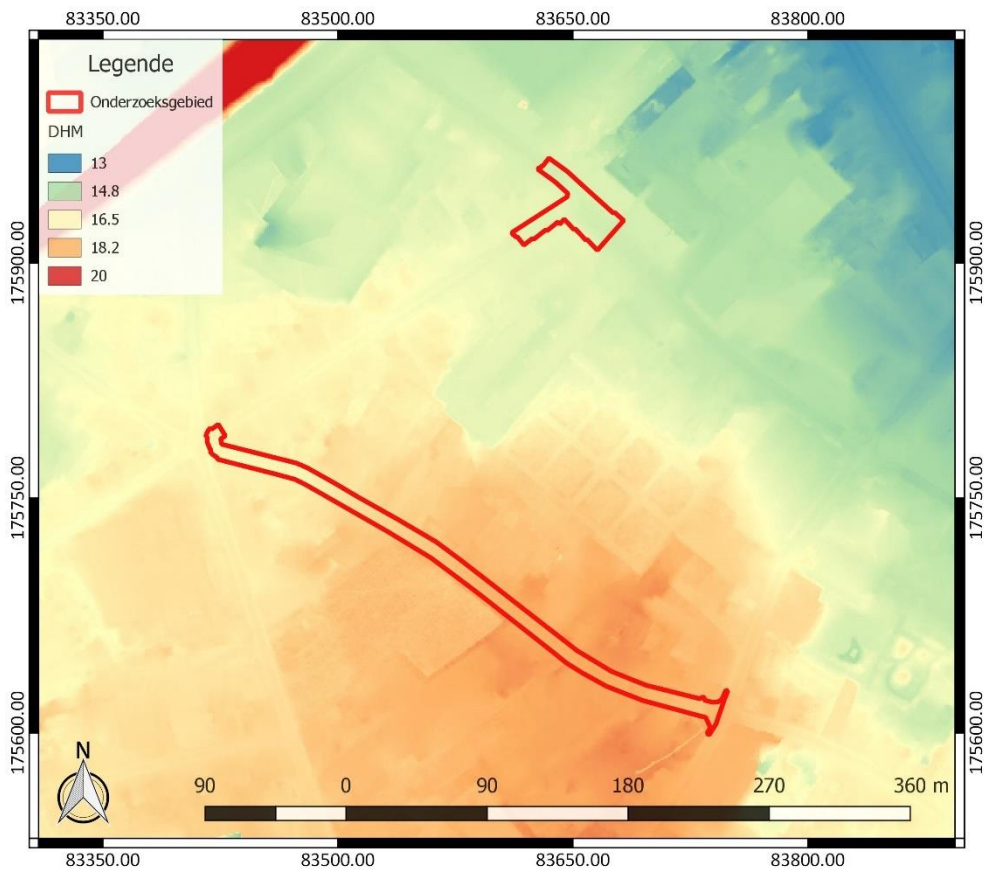
Het onderzoeksgebied heeft betrekking op het deel van de Molenstraat tussen de Muizelstraat en Westerlaan enerzijds en de Processiestraat anderzijds (Figuur 5). Verder omvat het ook nog een zone ter hoogte van de kruising tussen de Olmstraat en de Muizelstraat. Volgens het gewestplan is het terrein grotendeels gelegen in woongebieden en een beperkt deel in gebieden voor milieubelastende industrieën.

Hydrografisch behoort het tot het Leiebekken. Ten oosten stroomt de Gaverbeek (Figuur 7). Ze bevindt zich al op vrij grote afstand tot het onderzoeksgebied. Verschillende andere waterlopen in de omgeving monden uit in de Gaverbeek. Waregem behoort fysisch-geografisch tot het Leie-Schelde-interfluvium. De depressie van de Gaverbeek kan als een afzonderlijke entiteit worden beschouwd. Het grondgebied kent een zwak golvend reliëf van circa 10 m tot circa 35 m boven de zeespiegel.³

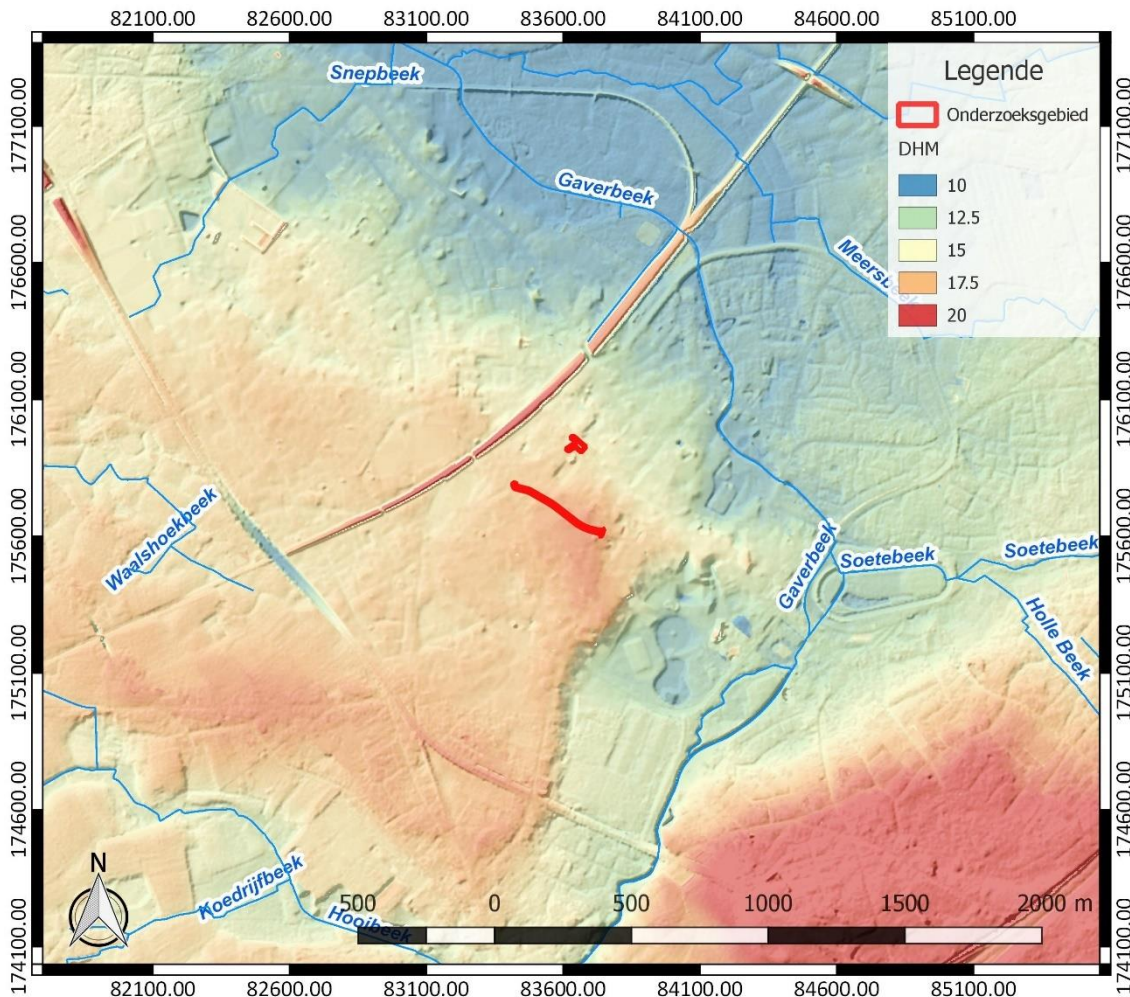
³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Waregem [online] <https://id.erfgoed.net/themas/15690> (Geraadpleegd op 11-12-2021)

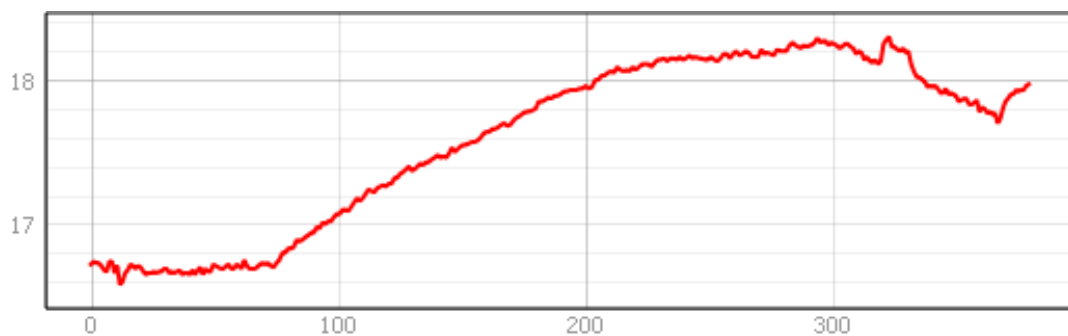
Figuur 5: Luchtfoto van 2021 met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.geopunt.be/kaart>)

Figuur 6: Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Hillshade DHM Vlaanderen I, 5 m, met aanduiding van het onderzoeksgebied

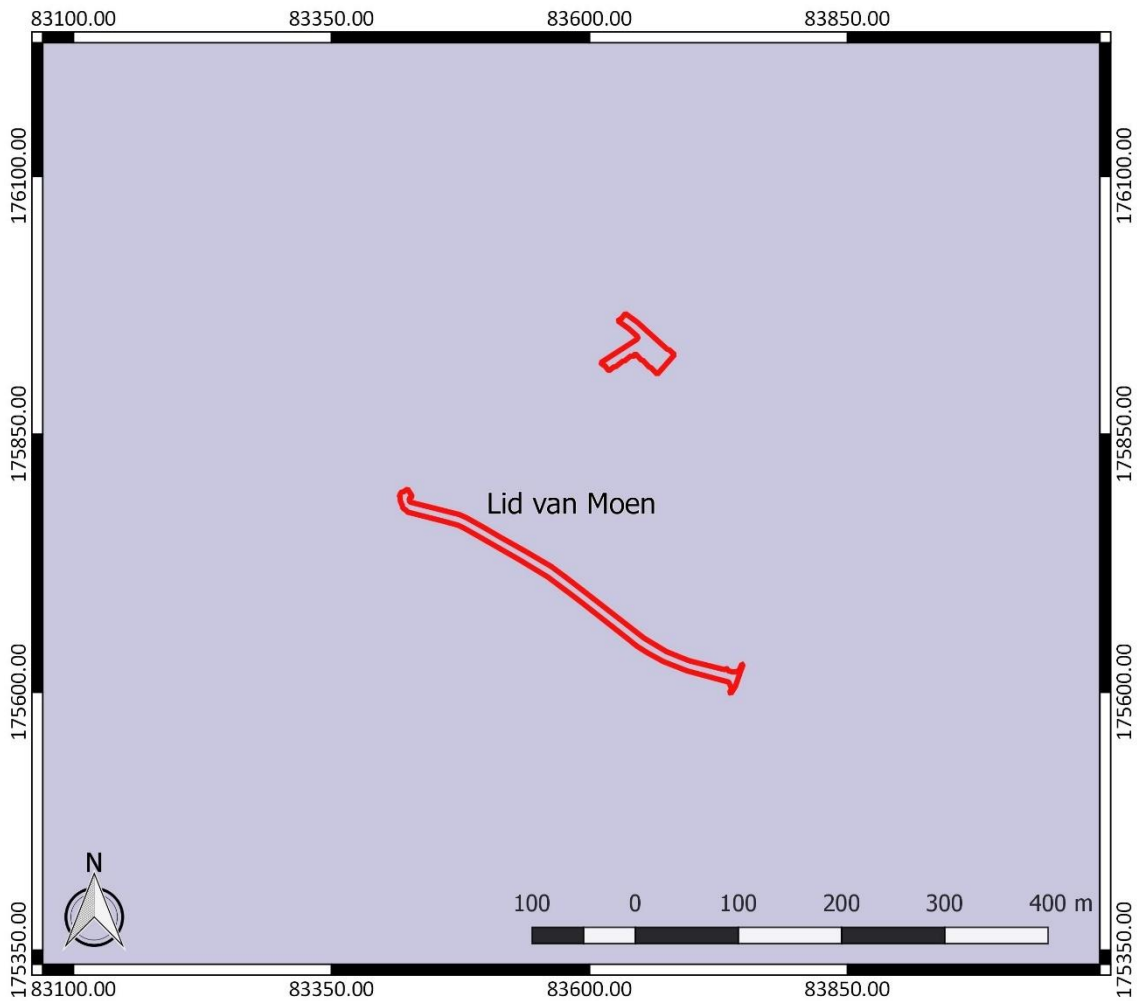
Figuur 7: Hydrografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied, Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Hillshade DHM Vlaanderen I, 5 m (<https://www.geopunt.be/kaart>)

Figuur 8: Hoogteverloop van noordwest naar zuidoost centraal over de Molenstraat (www.geopunt.be/kaart)

Geomorfologisch behoort het onderzoeksgebied tot het zogenaamde dekzandgebied. Het wordt gekenmerkt door homogene zandige afzettingen aan het oppervlak, gevolgd door fijne zanden waarin leemlagen aan de basis voorkomen.⁴ Het onderzoeksgebied bevindt zich aan de rand van een hoger gelegen zone, in de buurt van de overgang naar de vallei van de Gaverbeek (Figuur 6). Het terrein kent een hoogte van 16,6 tot 18,4 m TAW (Figuur 8).

⁴ Bogemans 2007, 3

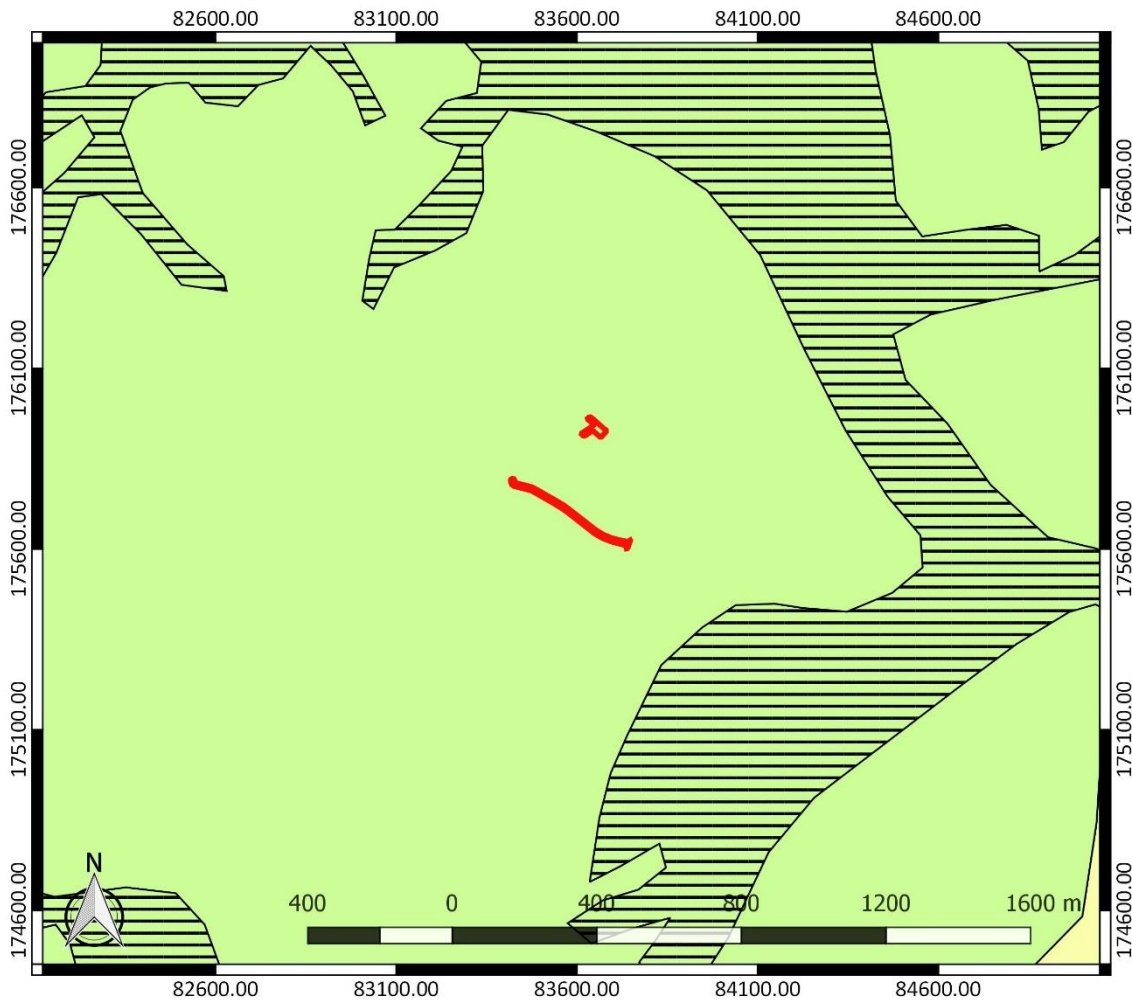
Figuur 9: Tertiaire geologische ondergrond met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

De tertiaire ondergrond van het onderzoeksgebied (Figuur 9) bestaat uit het Lid van Moen, dat behoort tot de Formatie van Kortrijk. Het wordt gekenmerkt door grijze klei tot silt die kleihoudend is en die kleilagen en *Nummulites planulatus* bevat.⁵

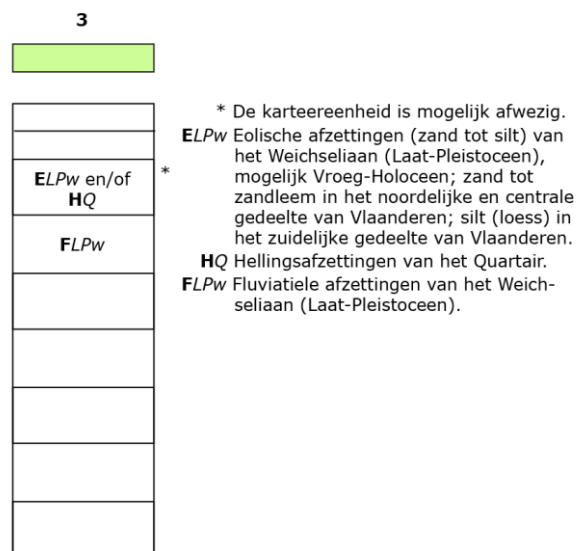
De quartairgeologische kaart (Figuur 10) geeft aan dat in het onderzoeksgebied eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en mogelijk van het Vroeg-Holoceen voorkomen, en/of hellingafzettingen van het Quartair. Hieronder bevinden zich oudere fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan.⁶

⁵ www.geopunt.be/kaart

⁶ www.geopunt.be/kaart

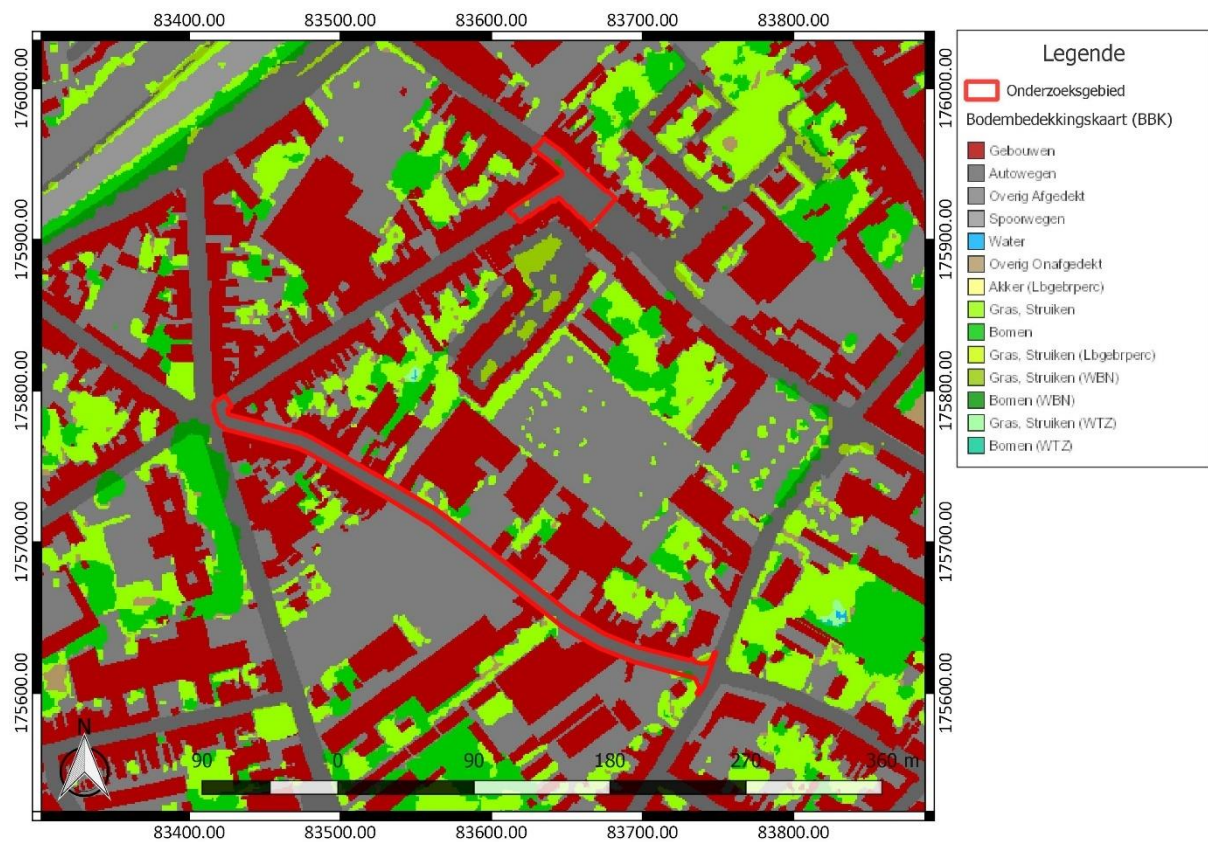
Figuur 10: Quartairgeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 11: Legende bij de quartairgeologische kaart (www.geopunt.be)

De bodemkaart situeert het onderzoeksgebied en zijn omgeving in een bebouwde zone. Omdat de kaart weinig informatief is, wordt ze niet afgebeeld.

Het onderzoeksgebied wordt op de bodemgebruiksaan kaart aangeduid als autoweg (Figuur 12). Dit beeld komt overeen met het beeld dat we zien op een recente luchtfoto (Figuur 5).

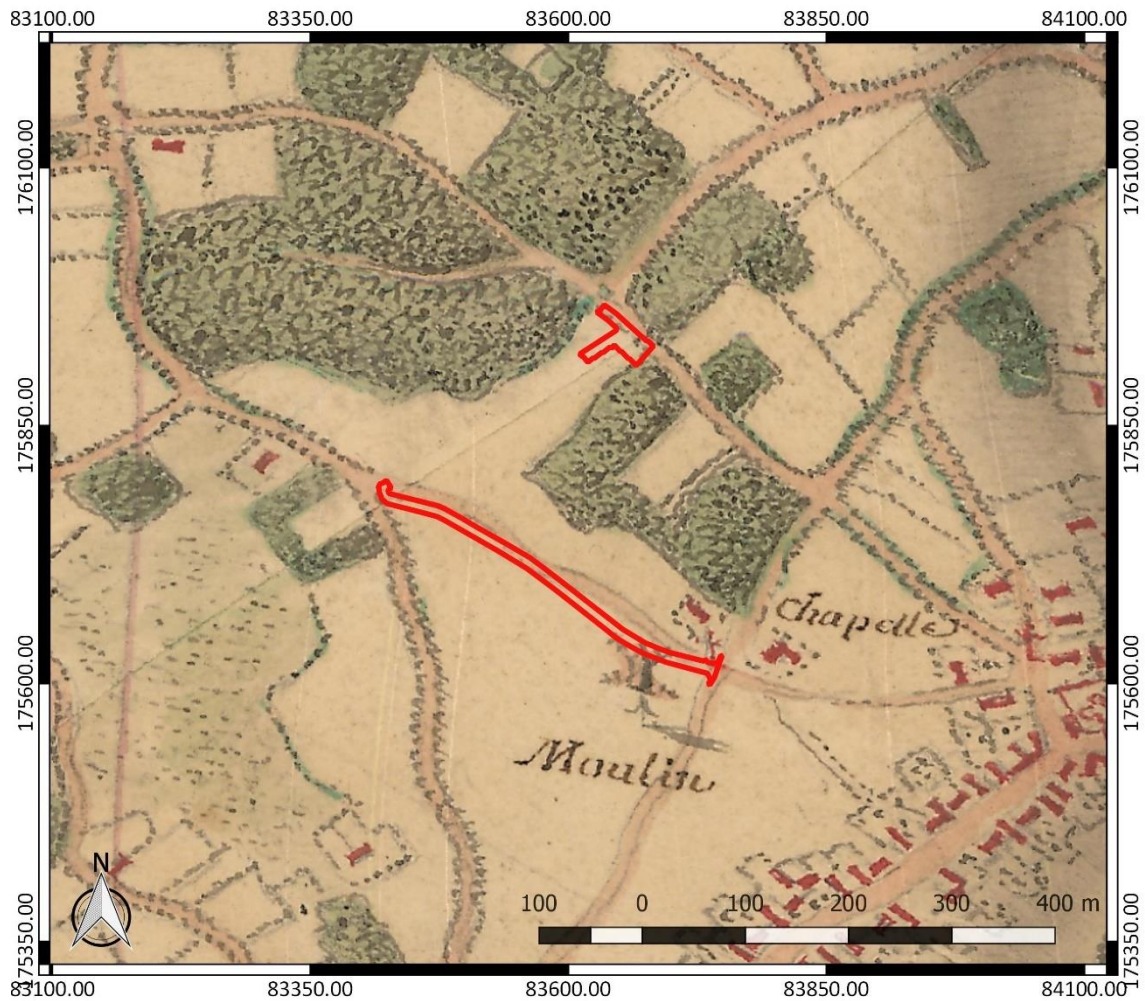
Figuur 12: Bodemgebruiksaan kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

2.4.2 Historische beschrijving van het onderzochte gebied

De naam Waregem zou 'woonplaats van Waro' betekenen. De benaming en de nederzetting klimmen zeker op tot de Frankische periode, maar worden voor het eerst vermeld in 826. De Gaverbeek had een cruciale rol in de bewoningsgeschiedenis van Waregem. In de middeleeuwen was Waregem een gehucht in een uitgesproken landelijk gebied. Tijdens de Eerste Wereldoorlog ondervindt Waregem veel schade van de verwoestingen, vooral tijdens de bevrijding tussen 23 oktober en 3 november 1918, waartoe verschillende Amerikaanse divisies worden ingezet.⁷

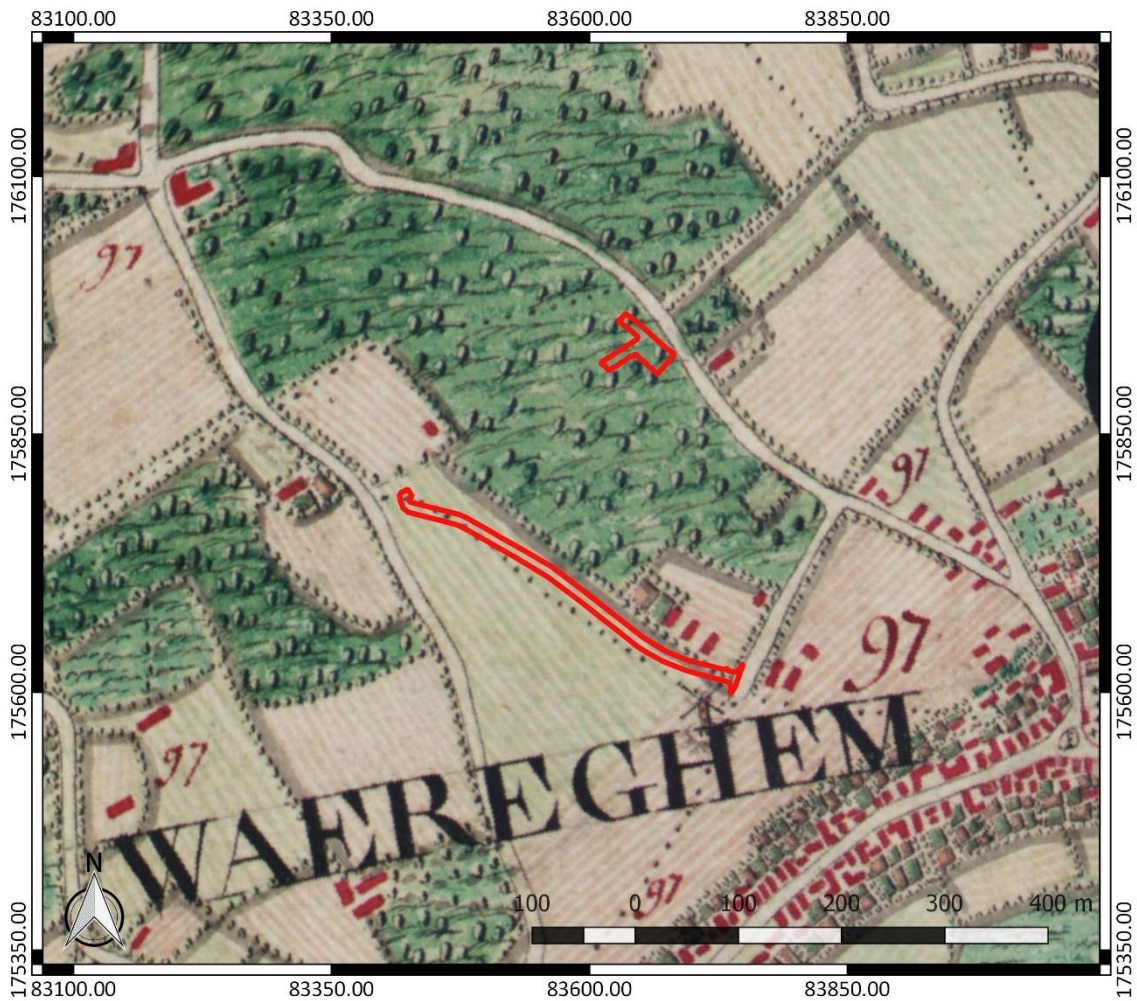
Op de Villaretkaart, genoemd naar Jean Villaret, ingenieur-geograaf bij het Franse hof en één van de makers (1745-1748), is te zien dat het onderzoeksgebied reeds samenvalt met weginfrastructuur (Figuur 13), behalve dan wat het deel van de Muizelstraat betreft. Van een voorloper van de Muizelstraat is voorlopig geen spoor. Ter hoogte van het kruispunt tussen de Molenstraat en de Processiestraat merken we op de kaart de aanwezigheid van een molen en een kapel op.

⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Waregem [online] <https://id.erfgoed.net/themas/15690> (Geraadpleegd op 11-12-2021)

Figuur 13: Villaretkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

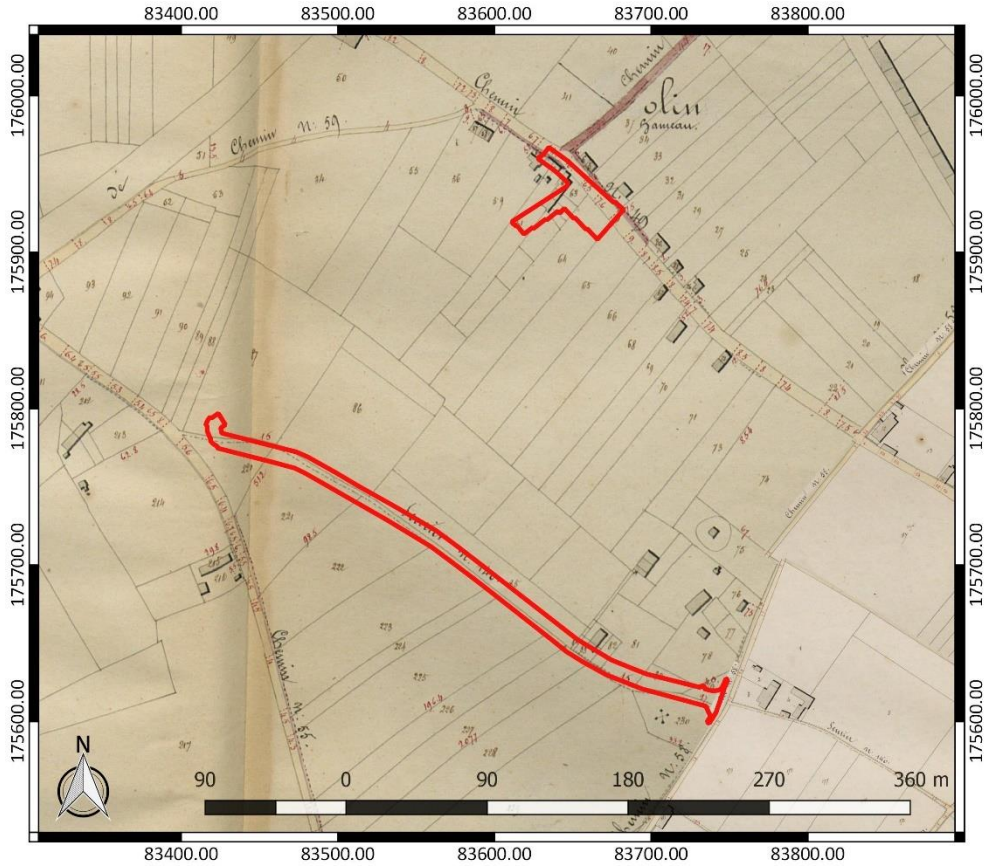
Op de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgemaakt op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778), is een gelijkaardige situatie te zien als op de voorgaande kaart (Figuur 14). De Molenstraat wordt nu aangegeven als een voetweg. De molen is nog steeds aangegeven op de kaart. De bebouwing en de bebossing in de omgeving zijn toegenomen.

Figuur 14: Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Op de Atlas der Buurtwegen (1841) zijn de Molenstraat en de Olmstraat opnieuw aangegeven (Figuur 15). De Muizelstraat is nog steeds niet aanwezig, maar ter hoogte van het latere kruispunt van de Olmstraat en de Muizelstraat is bebouwing aanwezig die deels binnen het onderzoeksgebied lijkt te vallen.

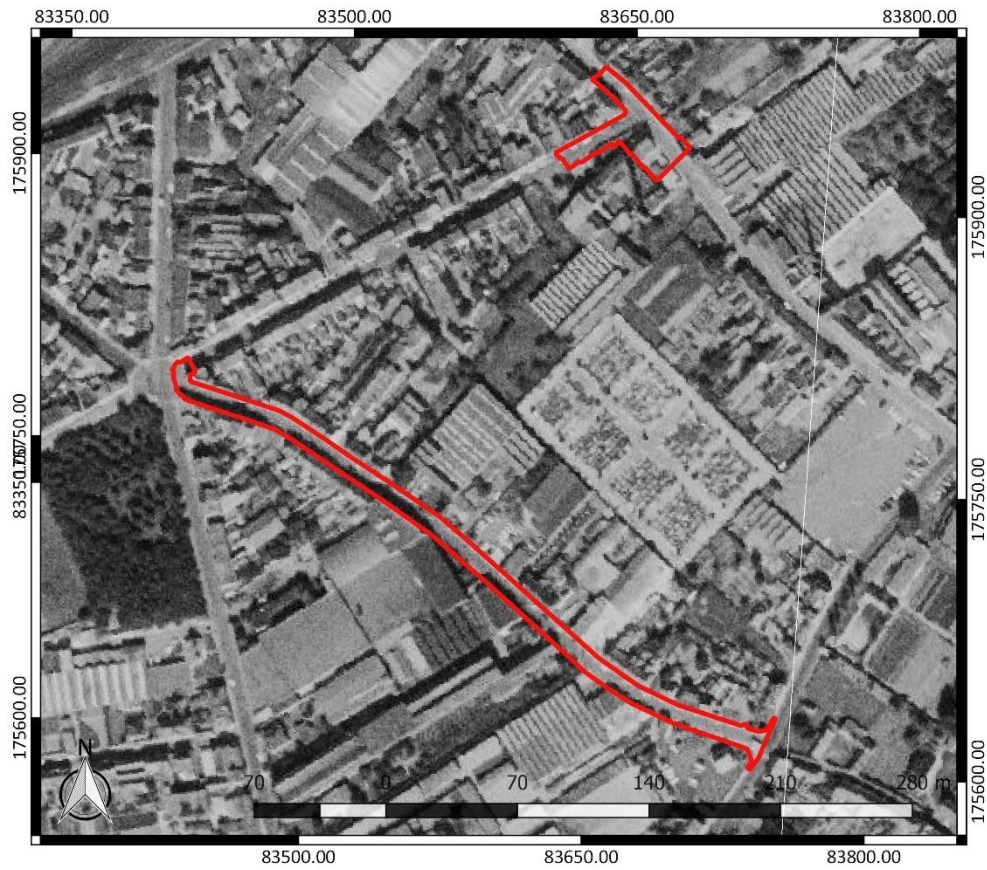
De Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van P.C. Popp (1842-1879) geeft vreemd genoeg geen weg aan ter hoogte van de Molenstraat. Ter hoogte van de Olmstraat worden twee gebouwen binnen het onderzoeksgebied gesitueerd.

Figuur 15: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 16: Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van Popp met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 17: Luchtfoto uit 1971 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

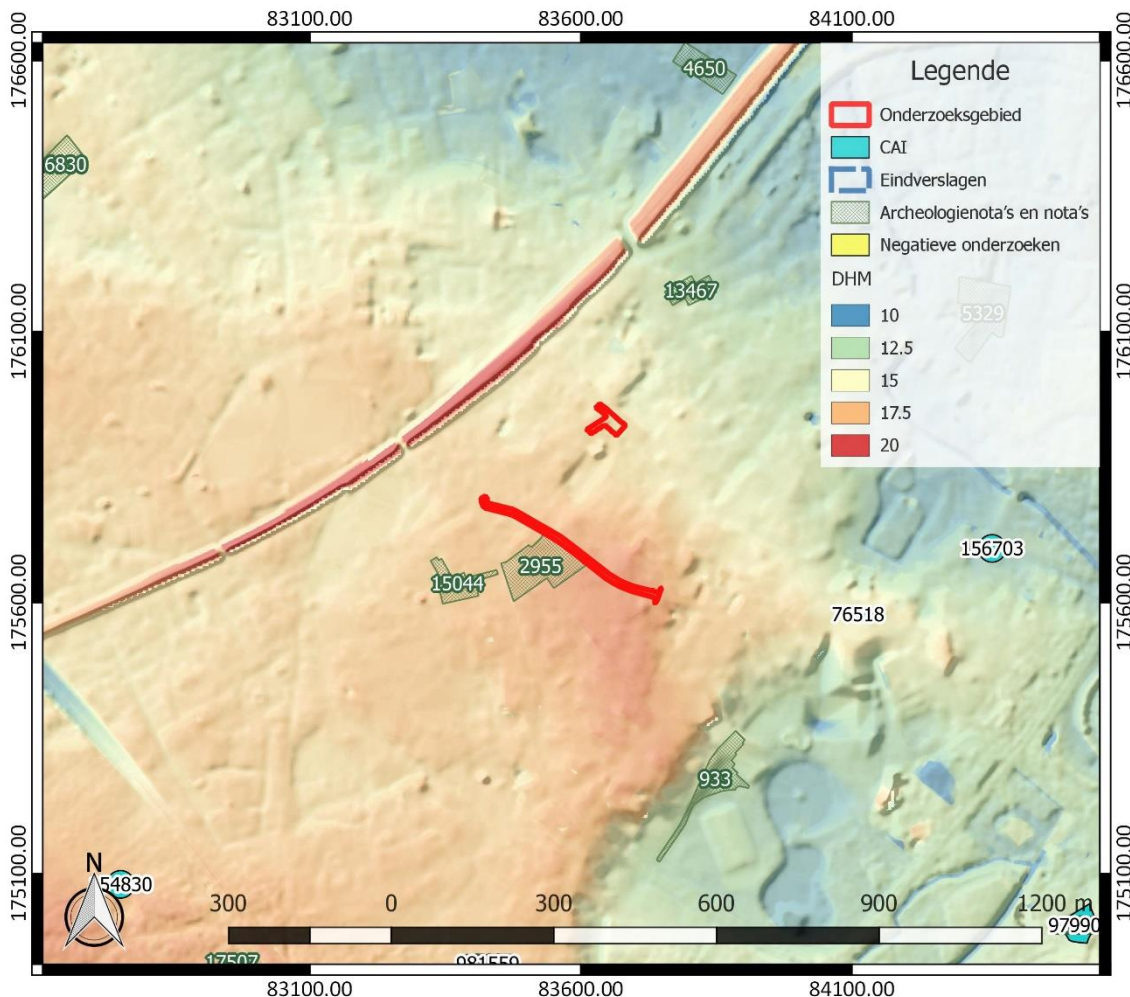

Figuur 18: Luchtfoto uit 1979-1990 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Een luchtfoto uit 1971 (Figuur 17) geeft voor het eerst een beeld van de Muizelstraat. Een luchtfoto uit 1979-1990 (Figuur 18) toont een erg gelijkaardig beeld als de voorgaande luchtfoto. Beide komen overeen met het beeld dat we zien op een recente luchtfoto (Figuur 5).

2.4.3 Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) vermeldt een aantal locaties in de omgeving van het onderzoeksgebied waar archeologische resten gekend zijn (Figuur 19). De in de nabijheid gelegen archeologische waarden en de locaties met een gelijkaardige landschappelijke ligging worden besproken. Ze zijn het relevantste om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten.

Figuur 19: Overzichtskartaal Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://geo.onroerendergoed.be/>), weergegeven op het DTM 1 m en Hillshade DTM 5 m

Een blik op de CAI kaart toont ons meteen dat relevante archeologische waarden in de omgeving schaars zijn. Aangrenzend op het onderzoeksgebied werd een bureauonderzoek en een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd (ID 2955). Daaruit blijkt dat het terrein grotendeels verstoord is en geen archeologisch potentieel meer kent.⁸

Ten oosten is de kerk van Sint-Amandus en Sint-Blasius aangeduid (CAI ID 76518). Oorspronkelijk betrof het een romaanse kerk die teruggaat tot de volle middeleeuwen. De kerk zou reeds in 1119 bestaan hebben. De kerktoeren werd gebouwd rond 1500. Tijdens opgravingen kwamen enkele

⁸ Swaelens 2017, 57-58

grafkuilen aan het licht die dateren van voor 1784. De opgravingen toonden verder ook de aanwezigheid van een laag aan met typisch nederzettingsafval uit de Romeinse tijd.⁹

Op grotere afstand ten oosten is molen Keukeldam aangegeven als CAI ID 156703. Het gaat om een watermolen die aangedreven werd door water van de Gaverbeek dat opgehouden werd in de Keukelmeersen door middel van een dam.¹⁰

Andere gekende archeologische waarden in de omgeving van het onderzoeksgebied bevinden zich al op vrij grote afstand ten opzichte van het onderzoeksgebied of kennen een verschillende landschappelijke ligging. Ze zijn weinig relevant om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten. Daarom worden ze hier niet nader toegelicht. Archeologienota's of nota's van terreinen in de omgeving die geen relevante aanvulling op de reeds besproken CAI-locaties geven, lichten we daarom hier niet afzonderlijk toe.

2.4.4 Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese

Na uitvoering van het bureauonderzoek kunnen de onderzoeksvragen die vooropgesteld werden, beantwoord worden.

Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein? Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?

Het onderzoeksgebied omvat een deel van de Molenstraat en de kruising tussen de Olmstraat en de Muizelstraat. De Molenstraat en de Olmstraat zien we reeds op 18de-eeuwse kaarten waarover we beschikken. De Muizelstraat is jonger en verschijnt pas in de 20ste eeuw. In de 19de eeuw is bebouwing te zien ter hoogte van de kruising tussen de Olmstraat en de Muizelstraat.

Ter hoogte van de bestaande weginfrastructuur is sprake van een verharding van ca. 65 cm dik. Centraal onder de Molenstraat ligt reeds riolering en ter hoogte van de voetpaden bevinden zich verschillende kabels en leidingen. De aanwezigheid van de gekende verstoringen en het feit dat historische kaarten tonen dat de Molenstraat en de Olmstraat reeds lang als weg in gebruik zijn, maakt dat we het archeologisch potentieel van deze twee wegen slechts laag inschatten. Enkel ter hoogte van de Muizelstraat zijn mogelijk nog resten van 19de-eeuwse bebouwing te verwachten.

Wat is de impact van de geplande werken?

Binnen het volledige onderzoeksgebied worden werken gepland. De voornaamste werken omvatten de heraanleg van de bestaande verharding. De geplande werken blijven daarmee grotendeels binnen de reeds bestaande verstoringsdiepte. De bestaande verharding kent een diepte van 65 cm en de nieuwe verharding zal een opbouw van ca. 61 kennen. Enkel ter hoogte van de Molenstraat, waar een gescheiden rioleringsstelsel aangelegd wordt, is sprake van een bijkomende verstoring van het bodemarchief.

⁹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: De kerk van Sint-Amandus en Sint-Blasius [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/76518> (Geraadpleegd op 11-12-2021)

¹⁰ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: molen Keukeldam [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/156703> (Geraadpleegd op 11-12-2021)

2.4.5 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Na uitvoering van het bureauonderzoek komen we tot het besluit dat er geen bijkomende archeologische maatregelen nodig zijn in het kader van de geplande werken.

De Molenstraat en de Olmstraat blijken reeds lang in gebruik als weg. De aanwezigheid van riolering en nutsvoorzieningen betekent dat de kans klein is dat er van de oude weginfrastructuur nog resten te vinden zijn. De reeds bestaande verstoringen ter hoogte van beide wegen maakt verder ook dat de kans klein is dat nog oudere relevante archeologische resten te vinden zijn.

De Muizelstraat blijkt slechts aangelegd in de 20ste eeuw. 19de-eeuwse kaarten tonen de aanwezigheid van bebouwing ter hoogte van waar de Muizelstraat later zal aansluiten op de Olmstraat. De geplande werken ter hoogte van het kruispunt tussen de Muizelstraat en de Olmstraat zijn slechts oppervlakkig en blijven daarmee binnen de reeds bestaande verstoringsdiepte. Verder zijn ze ook niet vergunningsplichtig. Daaruit volgt dat we verwachten dat in deze zone geen relevante archeologische resten aangesneden zullen worden.

3 Samenvatting

In het kader van de vergunningsaanvraag voor de heraanleg van een deel van de Molenstraat en het kruispunt van de Olmstraat met de Muizelstraat was de opmaak van een archeologienota nodig. Uit het uitgevoerde bureauonderzoek kunnen we besluiten dat in het kader van de geplande werken geen bijkomende archeologische maatregelen meer nodig zijn.

Ter hoogte van het kruispunt van de Olmstraat en de Muizelstraat worden enkel ondiepe en niet vergunningsplichtige werken gepland die binnen de bestaande verstoringsdiepte blijven. Ter hoogte van de Molenstraat worden wel bijkomende verstoringen van het bodemarchief verwacht, vooral ter hoogte van waar een gescheiden rioleringsstelsel aangelegd wordt. Als we kijken naar de bestaande situatie, stellen we vast dat er al heel wat verstoringen hebben plaatsgevonden ter hoogte van de Molenstraat. De straat blijkt ook al lang in gebruik als weg. De kans is daardoor klein dat er tijdens de werken relevante archeologische resten aangetroffen worden.

4 Bibliografie

4.1 Publicaties

Bogemans, F., 2007: *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart. Kaartblad 29 Kortrijk*, Brussel.

Swaelens, C., 2017: *Archeologienota Waregem, Westerlaan. Verslag van Resultaten*, Bassevelde (BAAC Vlaanderen Rapport nr. 479).

4.2 Websites

Cartesius (2021)
<https://www.cartesius.be>

Databank ondergrond Vlaanderen (2021)
<https://dov.vlaanderen.be/>

Geoportaal Onroerend Erfgoed (2021)
<https://geo.onroenderfgoed.be/>

Geopunt Vlaanderen (2021)
<https://www.geopunt.be/>

Inventaris Onroerend Erfgoed (2021)
<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed Vlaanderen (2021)
<https://www.onderzoeksbalans.be>

5 Bijlagen

5.1 Archeologische periodes

